

Общество

15:41

19.04.11

ДАНС е разузнаване, не полиция и следствие

автор(и): Труд, прочитания: 1533, коментари: 3

ДАНС е разузнаване, не полиция и следствие РАДА СМЕДОВСКА

През 2010 г. ДАНС продължава да се развива като разузнавателна служба и да се разделя с несвойствените си полицейски и разследващи функции от периода на създаването си. Агенцията подобрява значително отчетността си с представянето на годишни доклади за дейността си и създава прецедент в практиката на разузнавателните служби. ДАНС напуска рязко медийното пространство, което намалява чувствително и скандалите, които я съпътстват през първите две години от нейното съществуване. Това са част от изводите, които Фондация РискМонитор прави в третия си пореден мониторингов доклад на ДАНС.

Прочитайки това, всеки данъкоплатец ще си каже, че проблем с агенцията няма и ще остане доволен, че средствата му се изразходват успешно. На практика обаче тези изводи са само привидни и все още има редица аспекти, които предстоят да бъдат усъвършенствани.

ДАНС трябва да продължава да се развива като разузнавателна структура, която събира и анализира информация за целите на изпълнителната власт с допълнителни функции по наказателно разузнаване.

Агенцията беше натоварена с излишно огромни очаквания за справяне с организираната престъпност и корупцията. Само за две години съществуване тя доказва неспособността си да се бори с тези високо рискови обществени проблеми. В този смисъл изчистването на нейния профил, т.е. премахването на разследващите и полицейските ѝ функции, бе разумен ход. В същото време обаче организираният криминалитет, национален или трансграничен, няма как да бъде изолиран от мандата на агенцията, тъй като е неразривно свързан с националната сигурност. Поради това ДАНС може да поеме функцията по изпълняване на стратегическо криминално разузнаване, но не за целите на разследващите органи, а за изпълнителната власт. Това ще ѝ позволи да набави липсващата до този момент информация от типа дали определена престъпна сфера представлява сериозен рисков фактор за сигурността, в коя област трябва да се съсредоточават повече ресурси, кое нанася най-голяма щета за сигурността на държавата, какви са предвижданията и т.н.

Агенцията трябва да продължава да се развива като класическа информационно-аналитична структура и нейните основни задачи трябва да се свеждат

до:1.Предоставянето на задълбочени анализи в сферата на националната сигурност; 2. Подаването на изпреварваща информация за предстоящи или назряващи кризи; 3. Осигуряването на системна информация за нуждите на планирането в областта на националната сигурност.

ДАНС трябва още да подобрява отчетността си, като представя реални, а не формални доклади.

В закона за ДАНС никъде не се уточнява какво трябва да съдържа годишният доклад на агенцията. Това възпроизвежда една систематична грешка, която се допуска и по отношение на отчетността на други институции. Те се базират основно на статистически данни, които изместват съдържателната част на доклада и в крайна сметка не помагат на обществото да разбере доколко ефективна е съответната структура. В практиката на ДАНС (докладите за 2009-а и за първата половина на 2010 г.) се наблюдава същата тенденция. От една страна, тези отчетни документи показват ниска административна култура. От друга, конкретните дейности на агенцията са представени под формата на безкрайна статистическа информация, чиято истинност трудно би могла да бъде оспорвана. Още повече, тя остава неразбираема за общественото око и не дава реална картина за това с какво конкретно се занимава агенцията. Това създава усещане повече за удовлетворяване на формални изисквания, отколкото за осъществяване на истинска отчетност. Като положителна тенденция можеше да бъде оценен стремежът към създаване на обща и еднаква рамка за представяне на данните.

Тази положителна тенденция бе прекъсната с появата през март т.г. на последния годишен доклад на ДАНС. Публична е само частта, посветена на състоянието на националната сигурност през 2010 г., която представя основните рискове и заплахи през изминалата година. Документът е коренно различен и по формат, и по съдържание. За съжаление обаче той може да представлява всичко друго, но не и източник на информация нито за резултатността и ефективността на структурата, нито за изразходваните средства. Анализът представлява описание на случващото се през последните 20 г. и не ни казва нищо друго, освен че криза има във всяка една сфера от обществения ни живот (нима не знаем това!), което води до рискове за националната сигурност. Констатациите изобилстват за сметка на изводите, а препоръките изобщо липсват.

ДАНС трябва да се стреми към публичност, съобразена със секретния ѝ характер, от която обаче могат да се правят заключения за нейната ефективност.

За разлика от предходните две години през 2010 г. ДАНС напуска рязко медийното пространство.

Агенцията се затваря засекретявайки изцяло работата си. Това е вследствие на призива на бившия председател към медиите да намалят интереса си към агенцията.

Когато става въпрос за разузнавателна служба, желанието за секретност е лесно разбираемо. Тази секретност обаче не се постига с декларации и молби към медиите да не насочват вниманието си към ДАНС, а чрез строг вътрешен регламент, лоялност от

страна на служителите, конфиденциалност при провеждане на операциите. Недопустимо е да се изисква игнориране на дейността на агенцията от страна на медиите. Подобно затваряне рискува да се тълкува като поведение, присъщо на тайните служби през годините на прехода. Затова медиите трябва да продължават да отразяват дейността на ДАНС. Агенцията ще улесни този процес, като чрез публично разпространяваната от нея информация отговори на разбираем и достъпен за обществото език на въпроси като: какви конкретни дейности извършва, какъв е човешкият ресурс, с който разполага, и какви са значението и приносът ѝ от изпълнението на нейните задачи. Тогава с чиста съвест обществото ще приеме, че макар и прибързана, идеята за създаване на подобна служба бе удачна.

Рада СМЕДОВСКА

Авторът е експерт по правните изследвания в РискМонитор и съавтор на доклада за ДАНС, който ще бъде представен днес в София.